

ALİ MƏKTƏBLƏRDƏ İNFORMATİKA FƏNNİNİN TƏDRİSİNDƏ İNFORMASIYA TEXNOLOGİYALARINDAN İSTİFADƏNİN PEDAQOJİ ƏSASLARI

Hüseynova T.R.

(BDU, Tətbiqi riyaziyyat və kibernetika fakültəsi)

teranehuseyinova@mail.ru

Xülasə: *İşdə ali məktəblərdə İnformatika fənninin tədrisində İKT-nin tətbiqi məsələsinə baxılmışdır. Tədqiqat nəticəsində gələcək İnformatika müəllimlərinin elmi-pedaqoji fəaliyyətində müasir informasiya texnologiyalarının rolu, təhsilin informatlaşmasında qarşıya çıxan problemlər, tələbələrə tədris olunan İnformatika fənninin proqramının tərkibi və strukturu öyrənilmişdir.*

Açar sözlər: *İnformasiya texnologiyaları, İnformatika fənni, didaktik prinsiplər, metodika, təhsilin informasiyalaşdırılması*

İnformasiya texnologiyaları müasir cəmiyyətin müxtəlif sahələrində, o cümlədən təhsildə geniş istifadə olunur. Təhsil prosesində informasiya texnologiyaları vasitələrindən istifadə ideyası hər bir tələbə üçün onların mövcudluğu prinsipinə əsaslanır. İnformasiya texnologiyaları, tələbənin fəaliyyətinin intellektualizasiyasını təhsilin fərdiləşdirilməsi və fərqləndirmə üstünlükləri ilə birləşdirən yeni bir təhsil texnologiyasının inkişafına təkan verir. Kompüterlər, tədris prosesini idarə etməyə, tələbənin fərdi xüsusiyyətlərinə mümkün qədər uyğunlaşdırmağa imkan verən bir sıra əlavə xüsusiyyətlərə malikdir. Fərqli didaktik məqsədlərlə təlimlərin müxtəlif mərhələlərində

kompyuterlərdən istifadə ənənəvi tədris prosesinin bəzi metodoloji problemlərini həll etməyə imkan verir [1,səh 545-546].

İnformatika fənnini öyrənərkən əsas diqqət alqoritmik və məntiqi təfəkkürün inkişafına yönəldilir, yəni:

- Alqoritmik təfəkkürün inkişafında fərdi və yaş xüsusiyyətlərini nəzərə almaq;
- Kompüterdə işləyərkən nəzəri materialların toplanması və praktik biliklərin tətbiqi prosesini birləşdirmək;
- İnformatika fənninin digər fənlərlə əlaqəsi.

2003-cü ildə qəbul edilmiş "Azərbaycanda informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının inkişafı üzrə Milli Strategiya (2003-2012-ci illər)" Azərbaycan təhsil sistemində İKT-nin tətbiq istiqamətləri üzrə ən yüksək prioritetə malik istiqamət hesab edilmişdir. Artıq Azərbaycanda təhsilin modernləşdirilməsi, təhsildə informasiya texnologiyalarının tətbiqi istiqamətində mühüm addımlar atılıb. "Məlumat", "məlumatın emalı", "informasiya texnologiyası" kimi ümumi elmi anlayışlarla məşğul olan İnformatika fənni hər hansı bir təhsil proqramının tərkib hissələrindən biri olmalıdır - sırf pragmatik səbəblərdən müasir tədris metodlarına və gələcəkdə peşə fəaliyyətinə hazırlaşmaq informasiya texnologiyalarından istifadə edilmədən mümkün deyil. İnformatika fənninin tədrisi nəzəriyyəsi və metodologiyası kompüter elminin tədrisi prosesinin hara getdiyini və bütün səviyyələrdə öyrənilməsinə əhatə etməlidir: məktəbəqədər dövr, məktəb dövrü, bütün növ orta məktəblər, ali təhsil, kompüter elminin müstəqil öyrənilməsi, distant təhsil və s. [2]

İnformatika fənnin strukturuna dörd bölmə daxildir:

- nəzəri informatika;
- məlumatlandırma vasitələri;
- sosial informatika;
- informasiya texnologiyaları.

Ali təhsilin informasiyalaşdırılması universitetlərin müəllim heyəti qarşısında bir sıra yeni peşə vəzifələri qoyur. Bunlardan ən önəmlisi, müasir tədris texnologiyalarının təhsil prosesində istifadəsi, xüsusən də informasiyanın istifadəsinin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsidir. Müasir İnformatika müəllimi təkcə bir fənn deyil, eləcə də, ali məktəblərdə kompüterdən istifadə edərək müasir fikirlərin və tədris texnologiyalarının aparıcısıdır. Tədrisin informasiyalaşdırılması, tələbələrin şəxsiyyətini inkişaf etdirmək, düşüncə tərzlərinin yaradıcılıq səviyyələrini artırmaq, həm təhsil, həm də praktik problemlərin həlli strategiyasını hazırlamaq, nəticələrini proqnozlaşdırmaq üçün informasiya texnologiyalarından istifadə yanaşmalarının inkişafını aktuallaşdırır.

Proqramların təhlili və pedaqoji universitetlərdə gələcək müəllimlərin İnformatika fənni üzrə hazırlıq təcrübəsi aşağıdakı problemləri aşkar edir.

- 1) "İnformatika" kursu ümumi mədəni blokun bir fəndi olaraq, yeni informasiya texnologiyalarının mənimsənilməsi üçün təlimin məzmununu azalır;
- 2) təhsildə yeni informasiya texnologiyalarının istifadəsinin psixoloji və pedaqoji əsasları kifayət qədər nəzərə alınmır;

3) ixtisas nəzərə alınmaqla, təhsilin informasiya fənləri üzrə bir mütəxəssisin bilik və bacarıqlarına dair tələblərin genişləndirilməsi məsələləri praktik olaraq müzakirə edilmir [3].

Ədəbiyyat

1. Горбунова, Л. И. Использование информационных технологий в процессе обучения / Л. И. Горбунова, Е. А. Субботина. Текст : непосредственный, электронный // Молодой ученый. 2013. № 4 (51). С. 544-547.
2. <https://www.expeducation.ru/ru/article/view?id=6748>
3. <https://azadinform.az/az/publika/190323/tehsilde-ikt-nin-tetbiqi/>